

Klic TRIGLAVA

LETO XI.

24. MAJA 1958.

ŠTEV. 228.

NE DAMO SE!

Poslabšanje odnosov med Jugoslavijo in sovjetskim blokom, ki je do bilo tako dramatično obliko pretekli mesec ob priliki komunističnega kongresa v Ljubljani in kasneje, nas ni iznenadilo, saj smo že leta sem ponevjljali, da se bosta Beograd in Moskva mogla stringjati v mnogih vprašanjih, da pa ni govora, da bi se Jugoslovani prodali in pa se odpovedali svoji politični neodvisnosti. Titov režim ni zastonj prebolel najhujše preizkušnje v času Kominforma, da bi se zdaj za skledo leče predredil v naprej komurkoli. Pri tem si ni opeknel prstov samo Stalin ampak si jih utegne tudi Kruščov.

Neka druga stvar nas je bolj začudila: ko je namreč Ranković tiste ga 23. aprila zavrnil Sovjete zaradi njihove kritike "jugoslovanske poti v socializem", je doživel tak spontan aplavz, ki mu ni hotelo biti konca, da je to presenetilo vse tuje opazovalce. Bil je to plaz navdušenja, ki ga nista mogla ustaviti niti Tito niti Ranković, dasi jima je že postajal neprijeten in bi ga rada čisto po komunistično "kanalizirala" v prave vode, pa sta morala poražena dopustiti, da se je plaz sam izgubil in odnesel seboj divje razpoloženje dveh tisoč ljudi, ki so v dvorani prepevali bojno pesem iz leta 1948...

Čeprav je pri tem šlo za komuniste, ne moremo mimo dejstva, da so na popolnoma spontan način diktirali svojo voljo partijskemu in državnemu vodstvu, da se namreč tujcem ne puste. Še več: to je bilo za Prezidijske partije toliko večjega pomena, ker so to pot komunisti popolnoma nenaročeno zares izražali razpoloženje celokupnega jugoslovanskega prebivalstva, ki je vsaj z nezaupanjem če že ne s strahom zrlo v zboljšanje sovjetsko-jugoslovanskih odnosov vse od leta 1955. Tako je jugoslovanski režim po svojih lastnih opredah zvedel in videl, kako misli partija, kako misli država. In ni je diktature na svetu, ki bi smela brez skrbi omalovaževati nekaj takega, ker je sleherni diktatura odvisna od podpore vsaj dela prebivalstva, tem prej, če gre za komunistično diktaturo in partijo.

Pa ne samo to. Ta plaz navdušenja in ton borbene pesmi ni bil le znak, da jugoslovanski komunisti nočejo, da bi jih kdo učil kozjih molitvic. V partiji je vse preveč koritarjev in oportunistov-karieristov, da bi jim pri vsem tem resnično šlo za ideološko čistost Marxovega nauka. Če bi jim res šlo le za to, potem bi se moralo nujno pokazati v partiji tudi prosovjetsko krilo, česar pa to pot sploh ni bilo. Vsi so bili kot eno, ker je v prvi vrsti šlo za to, da pred vsem svetom izpričajo, da se ne podajo tujcu, kot se mu niso v času osvobodilne vojne in pozneje.

Komunistično vodstvo pa je na tem kongresu dobilo lekcijo, da se ni igrati s človeškimi čustvi, niti med partijci. To je bil podoben izbruh - čeprav to pot v omejeni meri - kot smo mu bili priče v tistih usodnih marčnih dneh pred sedemnajstimi leti, ko nek drug režim ni upošteval ljudske volje in je mislil, da more in sme mimo nje in proti njej zapisati državo Hitlerju, čeprav so ga lahko pri tem vodili dobri nagibi in še tako realistično ocenjevanje mednarodnega položaja. Toda zadelo ga je prokletstvo samovolje, ker je mislil, da lahko brez Jugoslovancev odloča o Jugoslaviji. V tem je pomen in bistvo nesrečnega 25. in 27. marca, ki ga pa birokratski politikanti, z legitimacijami ali brez njih, nočejo dojeti in se raje omejujejo na take banalnosti, kot je vloga ali odgovornost nekega Mirkovića ali pa celo Kneževića. In prav v tem iščite

tudi odgovora na 28. junij 1948., ko je Stalin mislil, da bo samo z me = zince mignil, pa mu bo Jugoslavija ležala pred nogami. Kdaj bodo vendar politični liliputanci dojeli, da gre že dolga leta sem za voljo in razpoloženje tistega naroda, ki se tudi v času osvobodilne vojne ni ustrašil najhujših žrtev, ko je šlo za našo svobodo in neodvisnost - ne glede na to, na kateri strani je kdo stal, le da sta manjšini na skrajni desni in skrajni levi to razlagali po svoje in se hoteli tem okoristiti!?

Ne vemo, če bo iz te poslednje lekcije Tito izvajal posledice in kazal odslej kaj več smisla za to ljudsko razpoloženje vobče. Toda do sledno nauku, ki ga je dobil od naroda med vojno in zdaj že drugič po vojni, ne more zatiskati oči pred neizprosno resnico, ki je našla tako groznega izraza v madžarski revoluciji, da je ni sile, ki more večno tlačiti državljane. Ne more preslišati nauka, ki ga je že Finžgarjev Iztok zabrusil v brk Bizantincem: "Na prodaj nismo Sloveni nikdar!"

BORBA ALI UMİK

Knjiga o "Državljski vojni v Srbiji 1941-1945", o kateri piše na drugem mestu naš sodelavec Simonič, kaže površnost ali pa naivnost njegava avtorja, ko razpravlja o predvideni bitki za Slovenijo.

Navedbe, kako si je Dimitrije Ljotić zamišljal sprejem partizanov na slovenskem bojišču, so gotovo zanimive, čeprav niso nove. Bolj zanimivo je, da še danes o njih kdo resno razpravlja. Istega mnenja je bil tudi general Rupnik, kot je pred tremi leti popisal dr. Kociper in kakor je sam general pripovedoval slovenskim častnikom v Italiji: da si je namreč vso stvar zamislil tako, da bi proti prihajajočim Zaveznikom najprej poslal slovenske politične predstavnike, sam pa bi s protikomunističnimi silami v Sloveniji zadrževal partizane, dokler se ne bi delegacija vrnila in sporočila izid razgovorov. General Rupnik je namreč upal, da bi morda Zavezniki pristali na to, da bi Slovenijo ne za sedli partizani, odnosno, če ta up ne bi bil uresničljiv, da se protikomunisti šele potem umaknejo koncentrirano proti Zaveznikom ali pa vzdržujejo ilegalno in se postopoma umikajo čez mejo, ko legala ne bi bila več možna. Če treba, bi se general Rupnik s svojimi enotami na zadnje boril v jeseniškem kotu.

Vsa stvar se je tedaj morda res komu zdela možna, zlasti če upoštevamo, da so razne bistré glave računale na separaten mir med Angloameričani in Nemci, s katerimi bi potem prvi udarili po Rusih. (Tako naivno tolmačenje je širil tudi famozni Jevdjević.) Politično presodnih ljudi, ki bi znali ocenjevati tudi razvoj svetovnih dogodkov in ne le domače prepiri na občinskih popriščih, pa itak nismo dosti imeli, če izvzamemo vsaj profesorja Pitamica, nekdanjega našega poslanika v Washingtonu, ki je odklonil povabilo, da postane predsednik "Narodnega odbora za Slovenijo" z motivacijo, da je vsa stvar politično itak izgubljena. In v tem grmu vendar tiči zajec, ki ga pa g. Karapandžić niti danes po trinajstih letih in po tolikih objavljenih spominih in dokumentih še ne more dojeti.

Usoda Jugoslavije kot celote je bila politično zapečatená s prihodom Šubašića na oblast in z njegovim sporazumom s Titom; oboje z vsemi blagoslovi Zaveznikov. Potemtakem je bilo ne samo naivno ampak tudi skrajno nepolitično predvidevanje naših politikov, po katerem naj bi ti isti Zavezniki izdali Tita in Šubašića, ko naj bi priznali po tretjemajski resoluciji slovenskega parlamenta na Taboru proglašeno Zedinjeno Slovenijo in dovolili ne samo povratek kralju Petru, ki je med tem že itak prenesel svojo oblast na tričlansko kraljevsko namestništvo, ampak da bi dovolili ali pa celo podpirali protikomunistični odpor Titovi vojski. Da, naivne duše so tudi to pričakovale. Če pri tem pomislimo, da je bil Tito tisti, ki je 28. septembra 1944. čisto resno in formalno dovolil vstop Rdeče armade v Jugoslavijo in postavil pri tem svoje pogoje, ki so jih Sovjeti kajpak morali sprejeti, in da bi v primeru tretjemajskih predvidevanj kajpak lahko spet poklical na pomoč Ruse, si potem lahko predstavljamo, kaj bi moglo iz vsega tega nastati. Angleži

so le preveliki realisti, da se tega ne bi zavečali, če pri tem prezremo, da se navadno drže sklenjenih pogodb, ker imajo pač vlade, ki so odgovorne svobodno izvoljenemu parlamentu.

Nekateri so pri tem računali, da bi se v Sloveniji mogel ponoviti grški primer. Primerjava je spet čisto nepolitična. Razlika je bila vendar v tem, da je bila grška begunska vlada proti-komunistična in priznana od zaveznikov, ki so jo bili dolžni podpirati in ji pomagati zatreti komunistično uporništvu, tem bolj, ker Grčija čuva svobodno plovbo v vzhodnem Sredozemlju, ki je bila Angležem vedno tako pri srcu. V primeru Jugoslavije je bilo pa baš obratno: od zaveznikov priznana vlada je bila pro-komunistična če že ne čisto komunistična in tu za veznikom pač ni kazalo drugega, kot da jo podpirajo, politično in vojaško, kar so tudi storili in kar bi gotovo naredili, če bi prišlo do položaja, o katerem so sanjali Ljotić, Rupnik in drugi.

Prav do tega istega zaključka bi morala priti seveda tudi general Rupnik in Dimitrije Ljotić, če bi jima res uspelo pravočasno poslati politične predstavnike do Zaveznikov. Vprašanje je le, če bi se ti predstavniki sploh mogli vrniti. V enem ali drugem primeru bi prišlo brez dvoma do novih žrtev in umik bi bil neizbežen, če bi sploh še bil možen. Iz tega razloga torej ne gre očitati slovenskim politikom, kot je to storil pred leti dr. Stanko Kociper, da so ga polomili, ko so spodkopali tla generalu Rupniku in mu preperečili njegov načrt. Nekateri so celo mnenja, da so ti isti politiki verjetno mislili podobno kot general Rupnik, le da je pri vsem tem zgolj za "ablasi". Politično naivna resolucija 3. maja s pozivom Zaveznikom "da preprečijo nadaljnje prelivanje krvi", bi namreč govorila tudi za to razlago, dasi je po drugi strani spet res, da so politiki računali z možnostjo umika, sicer se ne bi o tem razgovarjali z generalom Prezljem. Če so v to možnost zares verjeli, je seveda drugo vprašanje. Umika gotovo niso izvedli v reidu - to je bil beg, ne umik! - niti niso vzeli v tujino tistega, kar so prej obljubili. Sploh so pa bili tedaj v Ljubljani vsi brez glave in sploh niso vedeli, za kaj naj se odločijo. Dobesedno so viseli na radio postaji, ki je bila v rokah enote generala Andreja in od njega čakali sporočila, ker je s svojimi edinicami in srbskimi oddelki že dosegel Zaveznike. Sporočilo je najprej prišlo 3. maja - pred zborovanjem na Taboru - po obveščevalni liniji: "Gremo v Italijo. Domobranci se bodo morali umakniti v Avstrijo k AA, ker Slovenijo zasedejo parti..." Med tem pa so se nadaljevali razgovori z Angleži in po prihodu v Palmanovo sta 5. maja generala Damjanović in Prezelj radiografirala v Ljubljano: "Naročite tamkajšnjim trupam, da hitro vzpostavijo zvezo z zavezniki na Koroškem in prosijo za združitev z nami!" Kmalu zatem, istega dne, je še sledilo dopolnilo generala Andreja svojemu namestniku v Ljubljani: "...naročite Ljubljanski diviziji, da se skupno z vami postopoma umika na sever. Posvetite posebno skrb desnemu krilu in smeri od Idrije in Cerknega..."

Tako je bila izvedena evakuacija čet iz Slovenije in na najboljši možni način preperečena večja katastrofa. General Prezelj je preskrben, da bi si kdaj lastil zasluge, češ da je bil politično dalekovidnejši kot ostali. Morda je bil, morda pa je bilo vse skupaj zgolj slučaj in sreča, da so Jevdjevičeve edinice v Istri odpovedale proti partizanskim tankom in povzročile postopno rano umikanje celotne vojske skozi Vipavsko dolino proti Soči, (kar je tudi povzročilo hitro in nepredvideno prekinitev stika med enotami na Primorskem in Kranjskem - skozi Postojno in Rakek.) Toda dejstvo je, da so tedaj v komandnih središčih po Irskem razpravljali o možnosti evakuacije in da se niso zanašali le na Ljotić-Rupnikovo zamisel, v kolikor so jo jemali resno. Če bi bil Ljotić preperečil pravočasni umik in zadržal zlom obrambne črte v Istri, ako se ne bi smrtno ponesrečil, je seveda veliko vprašanje. Toda tudi v tem primeru bi - kot smo zapisali uvodoma - to povzročilo več žrtev kakor pa alternativni umik, ki je dosegel rano srečanje z Angleži in pravočasno poskrbel za umik ostalih trup iz Kranjske. Vprašanje vrnitve do mobrancev pa je kajpak druga stvar, ki pa nima nobene neposredne tehnične zveze bodisi z Ljotić-Rupnikovim načrtom bodisi z umikom preko Soče.

SPREMEMBE NA VRHOVIH

Fresneto malo se je spremenilo na jugoslovanskih vrhovih, kljub temu, da so bili titovci aprila izredno marljivi, saj so priredili tako za sedanje zvezne skupščine kot partijski kongres. O zamenjavi stolčkov in rahli preureditvi med voditelji govori članek na 10. in 11. strani, a o programu preureditve razpravljamo v sledečih uvodnikih. Vsiljuje se nam nekaj splošnih zaključkov:

Jasno je, kot je jasno že leta, da imajo komunisti popolno in neomejeno oblast. A če je le še kje kdo tako slep, da tega ne vidi, se bo le moral spodtakniti ob dejstvo, da so vsi voditelji na najvažnejših položajih člani centralnega komiteja Zveze komunistov, kot je navedeno v našem pregledu.

Dobili smo splošen vtis, da je razmeroma precej Hrvatov in Slovencev na administrativnih položajih. Komunisti so uvideli staro dejstvo, da so južni bratje pač dobri za govorjenje, a zapadni boljši za upravljanje. To je pač nam vsem znano. Toda komunistom gre priznanje, da se vsaj delno tudi ravna po tem spoznanju.

Tretjič je opaziti, da se titovci zares preusmerjajo na poljedelstvo. Pri tem dajejo poudarek poljedelstvu v velikih razmerah, kot je pač najbolj mogoče v Vojvodini. S pridelovanjem na velikih površinah s pomočjo strojev upajo premagati težave in dvigniti proizvodnjo, tako da bo vendar enkrat dovolj hrane. S tem bi se seveda rešili odvisnosti od mahljivih proizvajalcev, nakar bi se spet lahko posvetili socialistični preobrazbi podeželja z vso vneto zagrizencev.

VEČ DELA V VLADI

Tokrat so si člani zveznega izvršnega sveta naložili več praktičnih dolžnosti kot kdajkoli, odkar so ustanovili to vlado z dolgim imenom. Tudi titovci prihajajo do spoznanja, da je delo lažje, če je razdeljeno tako, da vsak ve, kaj dela in za kaj je odgovoren. Prejšnje ministrske resore so odpravili z uvedbo novega sistema v januarju 1953., ko je skupščina na papirju prevzela več dolžnosti in več odločanja. Pri ustavnih spremembah je imel Kardelj največ besede. Ravnal se je po nepraktičnih idealih in si je zamišljal, da bo delo teklo nekako samo od sebe pod vodstvom celotne skupščine, ki šteje preko 400 ljudi. Le državna sekretarijata za zunanje zadeve in narodno obrambo sta takrat ostala v rokah članov vlade, Zveznega izvršnega sveta. Ostalim sekretariatom so načeljevali uradniki.

Počasi je vsem postajalo jasno, da se preveč motovilijo. Če so hoteli obdržati videz skupščinskega nadzorstva in vodstva, so morali uradniki biti odgovorni skupščini in se udeleževati skupščinskih debat. Itak so se že morali udeleževati sej zveznega izvršnega sveta, če je ta svet hotel kaj ukreniti na njihovih področjih. Tako je zelo teoretičnemu pedantu Kardelju moralo postati jasno, da bi bilo enostavneje, če bi ti načelniki oddelkov bili tudi formalno člani skupščine in člani izvršnega sveta. Mislili bi, da je to samo po sebi umevno, a trajalo je leta, predno so do tega spoznanja prišli v Beogradu. Reorganizacije državne uprave so si sledile vsako leto, (julija 1954, marca in aprila 1955, aprila in maja 1956) vse do konca 1957., ko je Stefanović, ki je za Rankovićem prevzel notranje zadeve, vendar le prilezel v izvršni svet. Toda šele v vladi, sestavljeni tega aprila, so vsi državni sekretarji in večina sekretarjev v sekretariatih zveznega izvršnega sveta končno le člani tega sveta. Medtem ko je komaj pred letom dni bil član izvršnega sveta z določeno funkcijo redkost, so zdaj člani brez listnice, da se poslužimo za spremembo kapitalističnega izraza, v manjšini.

Vsekakor je razmeroma lahko vse podreti, a mnogo težje je graditi iz nič; mnogo težje, kot so si predstavljali komunisti, predno so se se znanili z dejstvi. Kljub izredno zamršenim in okornim nazivom, ki jih uporabljajo za položaje, se le bližajo običajnim in preizkušenim oblikam kabinetne vlade. Pri tem nas naslovi kot "sekretar v sekretariatu zveznega izvršnega sveta s položajem državnega podsekretarja" ne smejo motiti. Tudi ne smemo misliti, da je oseba, ki se skriva za tem pošastnim naslovom, enostavno tajnik vlade. Pač pa bi mu lahko rekli nižji minister. Toda enostavnost pač ni komunistična čednost. Kam bi pač prišli brez formalizma in birokratizma?

ČUDNE DELAVSKE ZVEZE

Kadar je govora o sindikatih, nekako radi pozabimo, da ta tuja beseda v resnici pomeni delavske zveze. To se ne dogodi le takim socialistično nevezgnotenim posameznikom, kot smo mi, ki nas titovci smatrajo za črno reakcijo. Dogodi se celo samim titovskim voditeljem. Ti bi pač morali vedeti, kako in kaj, saj je Partija baje voditeljica in prvoboriteljica delavskega razreda in delovno ljudstvo ima oblast v svojih vrstah, kot pravijo. Pa se kljub temu zgodi, da celo delavske zveze - sindikati - niso več delavske in da imajo v njih delavci bore malo besede.

V Beogradu je bila seja zveznega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije. Nekaj nad 170 ljudi je na zunaj odločilo o vodstvu sindikatov, ki imajo na desettisoče članov. Za predsednika so postavili Svetozarja Vukmanovića. Prav nič jih ni motilo, da Vukmanović sploh ni bil član zveznega sveta, iz vrst katerega naj bi bil izbran predsednik. Celotno to jih ni motilo, da Vukmanović sploh ni bil član kakšnega sindikata. Ker namreč še ni sindikata podpredsednikov izvršnega sveta niti sindikata komunističnih voditeljev. Vukmanović niti ni mogel biti član. A nič ne de. Vseeno je bil postavljen za predsednika, ker je znan po svoji energiji in odstranjenju nezadovoljstva, karkoli si že pod tem lahko mislimo. Ostranitev dosedanjega predsednika Djura Salaja je prišla zaradi njegove boleznine - medtem je mož že umrl - pa tudi zaradi nemirov in nezadovoljstva med delavci, kar je bilo opaziti zlasti januarja ob priliki rudarskega štrajka v Trbovljah. V zvezi z vsem tem so omejili uporabo avtomobilov, celotni sistem plač in nagrad pa imajo zdaj v pretresu.

Med novo postavljenimi tajniki Zveze sindikatov je še en čuden sindikalec, Miša Pavičević. Ta je bil dolgoletni diplomat in je kot poslanik najprej v Turčiji, a kasneje v Grčiji deloval za Balkanski pakt, dokler je še šlo in je bil pakt moderen. Ker še nismo slišali za sindikat poslaničnikov in veleposlaničnikov, tudi ta mož ni mogel biti član zveze. Tudi to ni važno. Važno se jim je zdelo pač le to, da sindikati rabijo nekoga, da izboljša njihove mednarodne zveze z zapadnimi delavskimi zvezami. Te so po obsodbi Djilasa in nedavnem procesu predvojnih socialistov in sindikalistov v Beogradu zašle v precej velike neprilike.

Delovno ljudstvo dežel, ki jih ni dosegel blagor socializma, pa se lahko ponovno zamisli. Delavci, ki ljubosumno branijo svoje pravice, so pač varnejši pod kapitalizmom kot pod komunizmom. Pod kapitalizmom se vsaj lahko postavijo za svoje interese in so v dolgih letih dosegli že toliko, da je kapitalizem marsikje bolj socialističen kot komunizem.

UREDNIŠTVO

LJUBLJANSKI KONGRES

Z ognjemeti in zastavami je sprejela Ljubljana 1800 komunističnih delegatov, ki so prišli na 7. kongres Zveze komunistov Jugoslavije 22. aprila. Pet dni je zasedal kongres. Zapadni časopisi so poročali o novih besednih spopadih z Moskvo. Jugoslovanski listi so polnili strani z dolgimi govori, ki bi napolnili knjige. V zelo grobih obrisih je kongres potekal takole:

Tito je pričel svoje poročilo o nalogah ZKJ v zvezi s položajem doma in na tujem takoj po otvoritvi in ga zaključil na popoldenski seji prvega dne. V samem začetku se je lotil mednarodnega položaja. Priznal je, da je razdelitev sveta na dva vojaška tabora delna križda Stalinove grozeče politike, a ni štedil ostrih besed na račun zapadne popustljivosti, proti komunistične gonje, kolonialne politike in vmešavanja v notranje zadeve drugih držav. Poudaril je jugoslovansko politiko mirnega sožitja in se ozrl na odnose z nekaterimi državami. Pribil je, da ameriška pomoč ni bila zvezana z nikakršnimi pogoji. Znesel se je nad zapadnimi socialisti, češ da so podpihovali Djilasa. Opisal je normalizacijo odnosov s Sovjetsko zvezo in drugimi sateliti, a obžaloval, da nekateri tovariši v teh državah poskušajo prevzgojiti Jugoslavijo in jo privedi nazaj v "lager", ter izjavil, da so Jugoslovani dobri internacionalisti, čeprav niso v vzhodnem taboru. - Popoldne se je Tito lotil notranjih zadev in se je dotaknil takorekoč vsega, kar se dogaja v Jugoslaviji. Razlagal je socia-

(Konec na 8. strani)

O SLOGI

V KLICU TRIGLAVA sem nedavno poročal o anketi, ki jo je priredil časopis SAVREMENIK pod naslovom "Skupna osnova (platforma)" - "Anketa o srbsko-hrvatskem sodelovanju; za demokratiški sporazum in izhod iz nepremakljivega položaja (imobilizma)".

Uredništvo SAVREMENIKA je postavilo štiri vprašanja, na katera je dobilo precejšnje število odgovorov. Odgovorili so gg. Ivan Meštrovič, Milorad Marković, dr. Vladko Maček, Večeslav Vilder, Jozo Kljaković, Milan Bandović, dr. Semso Dervišević, Bogdan Radica, dr. Živko Topalović, Dušan Pleničar, Radoje Knežević, dr. Milenko Radotić, Bogumil Vošnjak, dr. D. Stevanović in dr. Milan Purić. Ti odgovori zgovorno kažejo, kakšne so razlike v mišljenju odnosno v koliko se ta mišljenja ujemajo v raznih vprašanjih, ki zadajajo glavobol mnogim političnim demokratiškim jugoslovanskim emigrantom. Anketa je ne le zelo zanimiva, poučna in koristna, ampak je tudi zelo uspešna in kolikor mi je po znano, predstavlja prvo anketo take vrste med demokratiško emigracijo. Koristna je še posebno zato, ker nudi možnost, da se razčisti mnogo stvari. Vkoliko se jih bo dejansko razčistilo, je seveda drugo vprašanje. Toda s to anketo je uredništvo SAVREMENIKA dejansko nudilo gotovo platformo, na kateri je bilo mogoče slišati razna mišljenja in podati razna stališča.

Najvažnejša in tudi najtežja stvar, kateri je potrebno posvetiti največjo skrb pri vsaki anketi, je postavljanje vprašanj. Nikakor ne dvomim, da je uredništvo SAVREMENIKA, ki je to anketo sprožilo, posvetilo temu vso potrebno pozornost, toda smatram, da je na anketo vseeno težko odgovoriti, ker so vprašanja osnovana na predpostavkah, za katere je uredništvo menilo, da so dejstva, neracunajoč pri tem na ljudi, ki se s tem ne bodo strinjali.

Sama vprašanja ankete - in nato tudi odgovori - pričajo, da precejšnje število emigrantov smatra, da obstojajo nekakšni "demokratiški predstavniki srbske, hrvatske, in slovenske emigracije" odnosno celo "demokratiški predstavniki naših treh narodov". Posamezni gospodje, ki so odgovorili na anketo, omenjajo tudi nekakšne "ugledne emigrante", "glavne osebe", "javne delavce", "voditelje" in tako dalje. Vse to se mi zdi precej neresno in bolj podobno demagogiji kot pa demokraciji. Precejšnje število zlasti mlajših političnih demokratiških emigrantov nasprotuje, da bi se kdorkoli smatral za demokratiškega predstavnika emigracije - a kaj šele naroda. Tako stališče je seveda pravilno samo, ako se pojem "demokratiški predstavnik" tolmači na isti način kot ga tolmačijo na zahodu, kajti če se ga tolmači tako kot ga tolmačijo Tito, Hruščev, in njim podobni, je to potrebno posebej poudariti. Enako neresno se mi zdi deliti demokratiške politične emigrante na ugledne in neugledne, glavne in postranske, vodiče in slepce, in tako dalje.

Politično aktivna manjšina

Jugoslovansko emigracijo je mogoče razdeliti na politično aktivno manjšino in politično neaktivno večino - raznovrstne trpine. Politično aktivno manjšino je nato mogoče razdeliti še na demokratiško manjšino in totalitarno večino. Kakih stičnih točk med demokratiško manjšino in totalitarno večino ne more biti, t. j. ne sme biti. Vsak poskus, da se napravi kakršenkoli kompromis s katerokoli skupino totalitarcev v emigraciji, je škodljiv in nor in predstavlja izgubljanje časa ter kompromitiranje delovanja demokratov. Niti za trenutek ne smemo pozabiti, da je borba, katero vodimo, borba idej in da prav zato demokrati ne morejo sklopiti nobenega idejnega zaveznitva z eno skupino totalitarcev napram drugi - komunistični. Pri ustvarjanju "skupne platforme" pride zato lahko v poštev edino demokratiška manjšina v emigraciji, predpostavljajoč seveda, da vemo, zakaj tako "platformo" potrebujemo in kaj bomo na njej gradili, ko bo enkrat ustvarjena.

Odgovori nekaterih Srbov, ki so sodelovali pri anketi, kakor tudi dogodki v srbski emigraciji sami kažejo, da mnogi Srbi žive v veliki zablodi, kar se tiče dejanskega stanja v hrvatski in slovenski emigraciji. Mnogim Hrvatom in Slovencem gre seveda v račun, da to bajko, kako je problem hrvatskega in slovenskega predstavnitva v emigraciji rešen, še nadalje širijo. Prav tako je ta bajka v osebnem interesu posameznih Srbov, ki se potegujejo za "vodilne položaje" v nekakšnem srbskem predstavnitvu. Ti Srbi si namreč želijo, da bi jih Washington, London ali Pariz "priznal" za predstavnike srbskega naroda, a pri tem pozablja, da bi bili oni v tem slučaju prav takšni demokratiški predstavniki svojega naroda kot sta bila g. Božidar Purić in njegova uradniška vlada za časa vojne.

Problem hrvatskega "predstavnitva" je po mišljenju mnogih Srbov rešen v celoti. Predstavnik Hrvatov je dr. Vladko Maček, predsednik HRSS, a dr. Juraj Krnjević je pre-

stolonaslednik. To stanje priznava večina Srbov in precejšen del Slovencev. HRSS je ena izmed redkih političnih organizacij, ki je imela že pred vojno dobro razvito organizacijo med hrvatskimi izseljenci. Stipe Jurkovič, ki je bil pred vojno član HRSS podružnice v Kupincu, je n.pr. sedaj član iste stranke v Detroitu, U.S.A. in čemu bi si potem razbijal glavo s problemi politične emigracije, problemi Jugoslavije, itd., ko pa je skoro celo vodstvo njegove stranke v emigraciji? Resnica je zato ta, da je vodstvo HRSS v emigraciji lahko samo in edino predstavništvo članov emigrantske HRSS. To je po mojem mišljenju edino realno stališče in Srbi, ki vidijo v dr.Vladku Mačeku demokratskega voditelja hrvatskega naroda delajo strahovito krivico številnim hrvatskim demokratom, ki niso člani emigrantske HRSS.

Nič bolje pri Slovencih

Problem "predstavništva" pri Slovencih je po mišljenju precejšnjega števila Srbov prav tako rešen. Dr.Miha Krek je zanje predstavnik Slovencev. Njega "priznavajo" - ne glede na to ali ga priznavajo tudi Slovenci, niti ne kateri Slovenci. Bajeslovje, na katerem počiva slovensko predstavništvo, je pojasnil g.Bogumil Vošnjak v svojem odgovoru na anketo SAVREMENIKA: "...skupna platforma, kar se tiče slovenske politične aktivnosti, obstoja med Slovenci že od zdavnaj. Narodni odbor za Slovenijo je bil osnovan leta 1944, a 3.maj 1945. je prinesel Slovencem, na Taboru v Ljubljani, demokratski in jugoslovanski program...". Kakšna sreča za Slovence! Taka trditev g.Vošnjaka je, milo receno, nesmisel in rezultat ne ravno demokratskega delovanja ljudi, ki želijo po vsej sili voditi slovensko emigrantsko rajo danes in vsiliti se slovenskemu narodu jutri. Veliko število slovenskih demokratskih emigrantov zanika dr.Kreku in ostali gospodi s Tabora v Ljubljani vsako pravico, da se imenujejo demokratski predstavniki slovenskega naroda, ker to pač niso. Dr.Krek je morda predstavnik emigrantske Slovenske ljudske stranke, torej niti ne nekdanje SLS - ki se je, mimogrede povedano, utopila v JRZ že pred vojno, a kaj šele celokupnega slovenskega naroda.

Srbi, ki žive v teh zablodah glede hrvatskega in slovenskega narodnega predstavništva, si od obupa pulijo lase, ker ne morejo spraviti skupaj srbskega predstavništva. Napenjajo vse sile, prirejajo kongrese, delajo načrte, programe in vse mogoče stvari, samo da bi prišlo do srbskega predstavništva, ki bi ga - če verjamete ali ne - priznala dr.Vladko Maček in emigrantska HRSS! Dokler ga namreč dr.Vladko Maček in emigrantska HRSS ne priznajo, srbsko predstavništvo nima nobene vrednosti, ker ni mogoče doseči onega, ki se smatra za najvažnejše: jugoslovansko predstavništvo. To je začarani krog, iz katerega se da lahko iziti, ako Srbi "priznajo" dr.Mačeku meje nekdanje Banovine Hrvatske kot minimalno hrvatsko zahtevo. A čim bodo to storili, bo tudi dr.Maček in emigrantska HRSS priznala njihovo "predstavništvo", medtem ko zavisi priznanje slovenskih predstavnikov samo od hrvatskega priznanja - "slovenski demokratski predstavniki" so podružnica HRSS.

V boksterskem ringu

Anketa je pokazala še neko drugo stvar, ki popreje ni bila tako očitna. Izgleda namreč, da večina onih, ki so na anketo odgovorili, smatra, da obstoja velika ako že ne popolna istovetnost med današnjo politično emigracijo in njeno vlogo ter politično emigracijo v teku prve svetovne vojne. To, seveda, ne drži. Istovetnosti, politične istovetnosti, med obema ni prav nobene. Politična emigracija za časa prve svetovne vojne je imela v glavnem jasno določen cilj in kar je še najbolj važno: jasna sredstva za doseg tega cilja. Takrat je bilo jasno, na kakšen način je treba doseči ta cilj in s čim - t.j. z oboroženo silo, z vojsko.

A sedaj? Medtem ko imajo demokrati sedaj jasen cilj - demokratska Jugoslavija, jim ni jasno, kako in na kakšen način ter s čim doseči ta cilj? S spomenicami? Protesti? Kako? Vsak od nas ima verjetno o tem gotovo idejo, gotovo mnenje, ki je bodisi praktično ali nepraktično, zmešano ali jasno. Eden izmed takih načinov je nedvomno ta slavna "skupna platforma", ki je morda potrebna, čeprav bi bil srečnejši, ako bi vedel, kaj se bo na tej platformi delalo. Ustvarjati skupno platformo zaradi platforme, samo zato da obstoja, se mi ne zdi posebno dobra rešitev. To zato, ker se bojim, da bo vsak izmed "treh priznanih in poznanih narodov" (kot to pravi dr.M.Purić) sedel na tej trikotni platformi v svojem kotu in "branil interese svojega naroda" pred ostalima dvema. Taka "skupna platforma" se mi zdi bolj podobna nekakšnemu posebnemu balkanskemu boksterskega ringu kot pa "platformi sloge".

Izgleda tudi da je večina sodelavcev v anketi mnenja, da obstoja nekakšen srbsko-hrvatski problem. S takim mišljenjem se ne morem strinjati in ga smatram za škodljivo ga, ker zavaja na napačno pot. Srbsko-hrvatski problem je "fata morgana" - dejanski

problem je PROBLEM DEMOKRACIJE V JUGOSLAVIJI. Ta problem je obstojal že pred ustvaritvijo Jugoslavije, čeprav ga je problem osvobojenja in ujedinjenja potisnil v senco. Obstojal je tudi med obema svetovnimaj vojnama in obstoja še danes, a rešijo ga lahko samo jugoslovanski demokrati. Problem demokracije v Jugoslaviji vključuje med drugim tudi rešitev medsebojnih odnošajev med jugoslovanskimi narodi in to med vsemi jugoslovanskimi narodi in ne le med Srbi in Hrvati. Srbi in Hrvati namreč lahko rešijo svoj "problem" v svoje največje zadovoljstvo, toda v škodo ostalih jugoslovanskih narodov. Taka rešitev bi ne bila demokratična! Ako torej dojamemo, da je problem, pred katerim se nahajamo, problem demokracije v Jugoslaviji, potem postane jasno, da demokratski emigranti ne potrebujejo federativne platforme.

Netočne predpostavke

Demokratska emigracija mora razmisliti, ali so predpostavke, na podlagi katerih se delajo mnogi zaključki, točne ali ne. Ako so netočne odnosno napačno uporabljane, potem tudi zaključki ne morejo biti točni. A akcija na osnovi napačnih zaključkov predstavlja v najboljšem slučaju izgubljanje časa, a v najslabšem pogubo.

Naj navedem nekatere predpostavke, ki se mi ne zdijo točne:

- 1) da se sedanja demokratska emigracija nahaja v istem položaju kot ona iz prve svetovne vojne;
- 2) da je sedanja emigracija nadaljevanje one za časa druge svetovne vojne, t.j. da je njena vloga ista in da mora zato tudi njeno delo biti podobno delu emigracije iz l. 1941-45;
- 3) da ima emigracija samo pravico odločiti o bodoči ureditvi demokratske Jugoslavije;
- 4) da se mora emigracija, v skladu z mišljenjem da mora biti demokratska Jugoslavija federativna, tudi sama organizirati na federativni osnovi;
- 5) da obstojajo v emigraciji demokratski predstavniki jugoslovanskih narodov;
- 6) da bi Zapad priznal kakršnokoli jugoslovansko predstavništvo v emigraciji za demokratsko alternativo komunističnemu režimu;
- 7) da imajo razne resolucije, programi, izjave, itd. (resolucija s kongresa v vasi Ba, tretje-majska resolucija s Tabora v Ljubljani, itd.) podobno avtoriteto kot "sveto pismo";
- 8) da obstoja srbsko-hrvatsko vprašanje;
i.t.d.

Jugoslovanski demokrati v emigraciji se morajo prenehati loviti s sencami preteklosti, halucinacijami sedanosti in fantazijami bodočnosti, kajti oni niso in ne morejo biti demokratski predstavniki jugoslovanskih narodov. So pa lahko in to tudi so - predstavniki in poborniki demokracije. Niso in ne morejo biti nekakšna demokratska alternativa komunističnemu režimu, toda lahko so (zavisi od njih samih) JEDRO demokratske alternative, kajti demokratska alternativa komunističnemu režimu se zavestno ali podzavestno že ustvarja v sami Jugoslaviji.

B.Simonič

KONGRES (zaključek s 5.strani):

listično izgradnjo od zadnjega kongresa, se spet spravil nad Djilasa, ki da ni uspel zaradi enotnosti naroda. Na dolgo je govoril o gospodarskem razvoju, o različnih organizacijah (tudi o gasilcih in društvih za otroško skrbstvo), o ženskih vprašanjih ter preko armije prešel na kulturno in znanstveno delovanje, na koncu pa se je obregnil ob tisk, češ da mora voditi javno mnenje v socialistični smeri. - Drugi dan so sprejeli poročilo Centralnega komiteja, ki je spet govorilo o vseh teh vprašanjih. Za tem se je pa Ranković v svojem poročilu znesel spet nad Djilasom; na vrsto so prišle komune in razmere na deželi ter vloga komunistov in kadrovska politika. Sledeče poglavje je bila ideološka borba, notranja enotnost in članstvo. Potem pa je prišel do preizkušnje iz leta 1948 in zavrnil napade "nekaterih", ki očitajo Jugoslovanom, da sede na dveh stolih. Tretji dan sta govorila Kardelj o programu in Moma Marković o statutu. Čeprav je Kardeljev govor vzbujal precej radovednosti, ker je bil program deležen hude kritike iz Moskve, se je ta zadovoljil zgolj s pohlevnim pregledom programa, ki da ni nezmotljiv in ne dogmatska formula. Sodelovanje z drugimi partijami mora biti osnovano na enakosti in prostovoljnosti. Četrty dan so razpravljali v komisijah o političnih, ideoloških in organizacijskih vprašanjih ter odnosih z mednarodnim delavskim gibanjem. Zadnji dan pa so sprejeli resolucijo, podaljšali rok za izdelavo programa - da si očitvidno ne bi zaprli vrat do Moskve - in izvolili centralni komite.

(ds)

PA JEST GOSPOD, PA TI GOSPA,
PA KDO BO VOZIL SAJTRGA

Nihče ni mogel slutiti, da je bila za polovico nogometašev kluba Manchester United februaraska tekma v Beogradu zadnja pred smrtjo. Naslednjega dne se je zrušilo pri Münchnu letalo, s katerim se je moštvo vračalo v Anglijo. Vračalo se je kot zmagovalec s tekme s Crveno zvezdo, na kateri se je plasiralo za polfinale Evropskega pokala. Tekma je bil napeta in zanimanje zanjo veliko. 50.000 gledalcev je napolnilo beograjski stadion Ljudske armade in okrog 3000 avtomobilov je bilo parkiranih v bližini. Kar se je pri tem BORBI zdelo pozornosti vredno je bilo dejstvo, da je vseh zasebnih avtomobilov v Jugoslaviji nekaj čez 6500. Od teh jih je 91% v Sloveniji in Hrvatski, tako da jih na vse ostale republike odpade komaj kakih 600. Komaj je verjetno, da je polovica lastnikov ~~zasebnih~~ avtomobilov iz vse države privozila na tekmo. Ne more nas torej presenetiti, da je BORBA sklepala, da je bila velika večina avtomobilov družbena last. Direktorji podjetij in visoke živine iz različnih uradov in ustanov so se pripeljali na tekmo na stroške skupnosti.

Število motornih vozil na splošno je v Jugoslaviji porazno. V državi ~~z~~ 18 milijoni prebivalcev je registriranih približno 21.500 osebnih avtomobilov, 25.700 tovornih avtomobilov, 26.400 motornih koles in 3400 avto busov. Od teh je 30% osebnih avtomobilov, 9% tovornih in 85% motociklov v zasebni lasti. Vse ostalo je družbena lastnina. Občinski odbori, tovarne, ustanove in celo kmetijske zadruga posedujejo službene osebne avtomobile. Milijoni dinarjev so bili potrošeni za uvoz avtov, kajti različne ustanove niso zadovoljne z majhnimi Fiaty, ki jih izdelujejo v Kragujevcu. Celo zadruge v vaseh, ki imajo le blatne ceste, hrepene po ameriških velikih avtih čprav bi bilo zanje edino primerno vozilo jeep. V tem hrepenenju po luksuznih avtomobilih se kajpak ne izraža ljudska volja ampak ambicije in poželjenja malih cesarjev, ki so se razbohotali nad samoupravljanjem.

Ta stvar je šla tako daleč in je povzročila toliko nejevolje, da se je z njo bavila vlada (glej KT 227), ki je končno po "administrativni" navedi sprejela uredbo o koriščenju osebnih avtomobilov pri državnih organih, ustanovah in gospodarskih organizacijah in Veljko Zeković jo je razložil na prvi strani BORBE.

Idealno bi bilo, so rekli, če bi se zasebna uporaba avtomobilov v družbeni lasti sploh ukinila in če bi visoke živine in strokovnjaki posedovali svoje zasebne avtomobile, ki bi jih uporabljali tudi za službene potrebe. To bi bilo najbolj ekonomično; ljudje bi kupovali majhne, praktične avtomobile in skupnost bi jih lahko podprla, če bi jih uporabljali na službenih potih. Zaenkrat pa si tega v socialistični Jugoslaviji ni še mogoče omisliti. Proizvodnja avtomobilov doma ne zadošča potrebam, a uvoz je nujno omejen. Celo najvišji funkcionarji si ne morejo sami kupiti avtomobilov, ker nimajo dovolj denarja. Njihovi dohodki so premajhni, pravijo.

Zato so z omenjeno uredbo uvedli zapleten prehodni sistem. Določili so, kdo se sme voziti z avtomobilom na državne stroške in po kakšnih opravilih. V glavnih obrisih so določila ta kate: "reprezentativne" avtomobile imajo na stalni uporabi samo tisti funkcionarji, ki vedno predstavljajo državo. Po mili volji brez omejitev se smejo voziti torej predsednik republike, predsednik zvezne skupščine, podpredsedniki zveznega izvršnega sveta, predsedniki republiških skupščin in izvršnih svetov ter nekateri, za katere bo potreben osebni odlok. V tem razredu je torej 18 živin.

Naslednji nižji razred se bo tudi vozil v lastnih državnih avtomobilih, a bo imel določen znesek, iz katerega jih bo vzdrževal. Kdor se bo vozil več, bo moral plačati sam. Sem spadajo funkcionarji v skupščinah, zvezni državni tajniki in podtajniki, predsednik ljudskih odborov glavnih mest in še nekateri. Funkcionarji v tretjem razredu bodo mogli uporabljati avte iz "servisa" in sami plačati za vožnje, za kar bodo dobivali določen pavšal, a kar bo več, bodo morali sami plačati. Odredba ustanavlja servise, rekel bi prevozna podjetja, kjer bodo funkcionarji več ustanov, organov in podjetij lahko najemali avtomobile. Za vse avte, ki ostanejo po ustanovah za službene posle, bodo predpisali pravila za uporabo. Ta sistem bo bolj ekonomičen in bolj elastičen, pravijo.

NOVA VLADA - STARI ZNANCI

Zvezni izvršni svet (vlada)
(19. aprila 1958.)

Predsednik:	Josip Broz Tito		
Podpredsedniki:	Edvard	Kardelj	
	Aleksandar	Ranković	
	Rodoljub	Colaković	
	Mijalko	Todorović	
Člani:	Ljubo	Babić	predsednik odbora za zunanjo trgovino
	Marijan	Brecelj	državni sekretar za blagovni promet
	Hasan	Brkić	
	Krste	Crvenkovski,	tajnik za kulturo
	Peko	Dapčević	tajnik za promet
	Stevan	Doronjski	
	Ivan	Gošnjak	državni sekretar za obrambo
	Avdo	Humo	
	Slavko	Komar	tajnik za poljedelstvo
	Ivan	Krajačić	
	Sergej	Kraigher	tajnik za industrijo
	Moma	Marković	tajnik za delo
	Nikola	Minčev	državni sekretar za finance
	Slobodan	Penežić	
	Krsto	Popivoda	
	Milentije	Popović	
	Koča	Popović	državni sekretar za zunanje zadeve
	Vladimir	Popović	
	Dobrivoje	Radosavljević	
	Djuro	Salaj	
	Svetislav	Stefanović,	državni sekretar za notranje zadeve
	Velimir	Stojnić	
	Lidija	Šentjunc	tajnik za socialno politiko
	Veljko	Zeković	tajnik izvršnega sveta
Ex officio:	Miloš	Minić	predsednik izvršnega sveta Srbije
	Jakov	Blažević	predsednik izvršnega sveta Hrvatske
	Boris	Kraigher	predsednik izvršnega sveta Slovenije
	Osman	Karabegović,	predsednik izvršnega sveta Bosne-Hercegovine
	Ljubčo	Arsov	predsednik izvršnega sveta Makedonije
	Filip	Bajković	predsednik izvršnega sveta Črne gore

April je bil pomemben mesec za Ljuba Babića: postal je član zveznega izvršnega sveta, predsednik odbora za zunanjo trgovino in član CK Zveze komunistov. Čeprav je komaj nekaj čez 40 let star, je trajal njegov vzpon do vrhunca precej dolgo z ozirom na to, da je bil SKOJ-evec že pred vojno in partizan med vojno. L. 1953. je postal član bosanskega izvršnega sveta. Obenem je tudi član bosanskega CK. Zadnji dve leti je bil podtajnik v sekretariatu za blagovni promet, ki ga vodi Brecelj.

Finančni in gospodarski voditelji se dokaj pogosto izmenjavajo, kar vsekakor kaže, da so vodilna mesta v gospodarstvu nevhvaležen posel, ki se ga voditelji hitro naveličajo. Za svoj trud morejo le malo pokazati. Brecelj, nekdanja veličina OF, ki je končno preko slovenskega CK le prilezel v jugoslovanski CK, se je dobro vsedel kot državni sekretar za blagovni promet. Njegov položaj nekako odgovarja ministru trgovine, a bavi se z zapletenimi zadevami od trgovin in nezadostne oskrbe do turizma. Vsekakor sega njegova ambicija tudi na področje zunanje trgovine in je prav mogoče, da se Hasanu Brkiću, dosedanjemu predsedniku za zunanjo trgovino in veteranu v CK in na raznih gospodarskih položajih, ni zdelo bosti z nekoliko starejšim Slovencem, ki se bliža petdesetim. Brkiću so v tolažbo dodelili mesto v izvršnem svetu, njegovo mesto pa je prevzel Breceljev namestnik Ljubo Babić.

Sergej Kraigher je bil doslej direktor v zveznem zavodu za gospodarsko planiranje. Postal je poslanec v Sloveniji, v zvezni vladi pa so ga postavili za tajnika za industrijo. Tudi zanj je bil zato mesec april precej pomemben mesec. Izvoljen je bil obenem še v CK ZKJ.

Bosanec Avdo Humo, ki ga je Macedonec Minčev nasledil v finančnem sekretarjatu, je bil sekretar za finance šele od pomladanskih izprembe v 1956. letu.

Vladimir Popović se bo vrnil iz Kitajske, kamor je odpotoval v aprilu 1955. kot prvi jugoslovanski veleposlanik. Pred tem je bil predsednik skupščinskega zunanjepolitičnega odbora. Njegova postavitve za veleposlanika v Pekingu je značila, da so Titovci polagali veliko pozornost svojim odnosom s Kitajci.

Djuro Salaj, ki bi prav lahko igral kakega sivolasega očaka v hollywoodskih filmih, je dobil svoje mesto v zvezni vladi v tolažbo za izgubljeno predsedništvo sindikatov. Na tem sindikalnem stolčku je sedel vse od konca vojne, a se je tam tako raznežil, da so bili Titovci prisiljeni poslati podpredsednika Vukmanovića, da sindikate spet razmiga.

Lidija Šentjurg je prva in edina ženska v vladi. Zamenjali so jo z Leskoškom, ki je prevzel podpredsedništvo skupščine. Podelili so ji nadzorstvo nad socialnim skrbstvom. Tako je komunistično govorjenje o enakosti žena končno le prišlo do izraza v vladi. Najbrže bodo ustaljeni tovariši v zveznem svetu nekoliko v zadregi, dokler se ne privadijo na žensko družbo, toda ne zato, ker bi jim Lidija utegnila mešati glave s svojo privlačnostjo ali eleganco, ampak zato, ker bodo morali omejiti uporabo klevtic v svojih izjavah na sejah.

Za odpadle člane zveznega izvršnega sveta Uglješo Danilovića, Strahila Gigova in Ivana Mačka še niso našli novih stolčkov. Toda vsi trije imajo svoje položaje zagotovljene v domačih republikah.

Zvezna skupščina

Predsednik:	Petar Stambolić	Predsednik zveznega sveta:
Podpredsedniki:	Vladimir Simić Pavle Gregorić Franc Leskošek	Mladen Iveković Predsednik zbora proizvajalcev:
Tajnik:	Mitar Bakić	Paško Romac

Petar Stambolić zavzema kot predsednik skupščine položaj, ki šteje v jugoslovanskem protokolu takoj za predsednikom Titom. Od lanskega marca se je že dobro ustalil na tem stolčku, kjer si bo zaslužil pokojnino, če bo priden in če mu bo sreča mila, kajti po tradiciji je ta položaj slepa ulica. Od njegovih dveh predhodnikov je Djila sa zadela poguba, Pijade pa bridka smrt, ko sta bila še v ojnica.

Podpredsednik Vladimir Simić in tajnik Mitar Bakić postajata jugoslovanska parlamentarna strokovnjaka, ker sedita že leta na teh položajih. Od novih podpredsednikov je Franc Leskošek zamenjal Lidijo Šentjurg, medtem ko je Pavle Gregorić, nekdanjih poslanik v Italiji in kasnejši član zvezne vlade, kateremu je bilo poverjeno zdravstvo, novi hrvatski dodatek; tako so v podpredsedništvu zdaj zastopane vse tri glavne narodnosti.

V predsedništvih domov smo deležni kar presenetljivih novosti. Novi predsednik zveznega sveta, Mladen Iveković, je bivši diplomat, ki je prebil zadnje dve leti v zunanjem sekretariatu kot podtajnik. V svetu proizvajalcev je predsednik Paško Romac, eden od vodilnih vojvodinskih komunistov, ki se je prelevil v poljedeljskega proizvajalca iz zveznega poslanca in predsednika Zadružne zveze.

Vsi omenjeni, t.j. vsi člani zveznega izvršnega sveta in vsi višji skupščinski funkcionarji, z izjemo Simića, so člani centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije.

Centralni komite

En teden za skupščino je partijski kongres izvolil nov centralni komite, ki je v resnici le stari komite z 32 novimi dodatki. Le dve imeni se nista ponovno pojavili: to sta Cvetko Uzunovski in Mitra Mitrović, bivša žena Milovana Djilasa. Mitra je imela dokaj preglavic že na slavnem tretjem plenumu CK, ki je januarja 1954. obsodil Djilasa. Kot si je prizadevala, da bi očrnila svojega bivšega soproga, se le ni mogla osvoboditi suma, da je z njim v zvezi in to je pomenilo njen političen zaton.

Sestava izvršnega odbora centralnega komiteja Zveze komunistov (politburo):

Generalni sekretar: Josip Broz Tito

Sekretarji: Edvard Kardelj
Aleksandar Ranković

Sekretariat izvršnega odbora:

Josip Broz Tito - Edvard Kardelj Aleksandar Ranković
Svetozar Vukmanović Ivan Gošnjak

Člani izvršnega odbora:

Josip Broz Tito Ivan Gošnjak Vladimir Bakarič Blažo Jovanović Edvard
Kardelj Lazar Koliševski Franc Leskošek Miha Marinko Djuro Pucar-Stari
Aleksandar Ranković Djuro Salaj Petar Stambolić Jovan Veselinov Veljko
Vlahović Svetozar Vukmanović. (Izvoljeni na 1. plenumu CK, 26. aprila 1958.)

OD MESECA DO MESECA

Na podlagi uradnih podatkov za prvo tromesečje tega leta se izvoz industrijskega blaga ni povečal. Povečal pa se je izvoz poljedeljskih pridelkov. Vseeno to ne bo dovolj za občutnejše znižanje deficita v zunanje-trgovinski plačilni bilanci, ki je glavni cilj letošnje politike. Vprašanje je tudi, v koliko bo izvoz poljedeljskih pridelkov še lahko naraščal. Medtem ko je bila jesenska setev uspešna, ni možno istega reči za pomladansko zaradi slabega vremena v aprilu (sneg, popolave). Glavni napor se zato usmerjajo na povečanje izvoza industrijske robe. Največje težave so pri bakrenih in cinkovih izdelkih, ker so cene teh surovin na svetovnem tržišču občutno padle in s tem v zvezi tudi njihovi izdelki, medtem ko se cene borškega bakra in cinka povečale.

Najnižje določena cena za koruzo, ki jo plačajo zadruga proizvajalcem, znaša 23 din za kg. Za ono koruzo, katero zadruga dobavijo državi za izvoz, morajo zadruga plačati še 4 din za vsak kg v poseben fond, ki ga uporabljajo za subvencioniranje izvoza.

Zvezna vlada je februarja uvedla posebno statistično evidenco in nadzorstvo nad gibanjem cen, da bi preprečila neupravičeno povišanje cen. Na osnovi te odredbe so podjetja prisiljena, da zaprosijo za dovoljenje, ako hočejo povišati svoje cene. Toda ker odredba ni do ločila, kdaj morajo podjetja vložiti prošnjo, se dogaja, da podjetja cene najprej povišajo, nato pa zaprosijo za njihovo odobritev. Nekatera podjetja, ki smatrajo, da jim povišanje ne bo odobreno, izigravajo uredbo na ta način, da znižajo kakovost svojih izdelkov, prodajo jih pa še vedno po isti ceni. V slučaju, da pride do preiskave in sodnega

Postopka, je običajno direktor oni, ki ga doleti kazen, a tkzv. organov delavskega samoupravljanja se nihče ne dotakne, čeprav je jasno, da se te stvari počenjajo z njihovo vednostjo.

V Dalmaciji se vršijo priprave za ev. predelovanje morske trave za živalsko krmo. To bi morda rešilo problem vsakoletnega pomanjkanja krme v Jugoslaviji.

Zvezna vlada je določila, da bo davek na promet v maloprodaji omejen na dva odstotka, razen za alkoholne pijače, kjer davek znaša 20%. To je bilo določeno zato, ker so različni mestni organi po svoje nabijali davke. Isto velja za takso na registracijo avtomobilov in motornih koles. Taksa za avtomobil je 1.000 din in za motorno kolo 500 din.

V Jugoslaviji je sedaj 240.000 delavskih svetov v primeru z 157.000 v letu 1953. Ti sveti imajo sedaj pravičnino, da "svobodno" razpolagajo z dohodki svojih podjetij - v skladu z zakonom, t. j. da dajo najprej cesarju kar je cesarjevega. Kar se tiče preostalega dobička, pa zavisi od "volje" delavcev samih. Ponekod, zlasti v trgovini, so to voljo izražali tako, da so uslužbenci dobili tudi po deset ali petnajst plač več na leto, t. j. dvakrat več na mesec kot pa je določal "tarifni pravilnik". Drugod, kot recimo v rudnikih, kjer je presežek dohodkov običajno šel za investicije, takih slučajev ni bilo. Zato je tudi prišlo nedavno do stavke v trboveljskem premogovniku. Ker izgleda, da delavska samouprava ni dovoljno zagotovilo proti zlorabi, so Titovci naročili ljudskim odborom, da

uredijo vprašanje mezd in razdelitve dohodkov posameznih podjetij.

Ker je todejansko korak nazaj, so delavcem prihiteli "na pomoč" sindikati in da bi bila farsa popolna, so Titovci postavili na čelo glavnega odbora zveze jugoslovanskih sindikatov Svetozarja Vukmanovića, dosedanjšega popredsednika zvezne vlade in člana sekretariata politburoa Zveze Komunistov Jugoslavije. Na prvem posvetovanju s predsedniki republikanskih sindikalnih odborov je Vukmanović izjavil, da bodo sindikati podprli narodne odbore pri ureditvi vprašanja mezd in razdelitve dohodkov "pod pogojem, da je cilj te ureditve izplačilo dveh ali treh mesečnih plač dodatno vsako leto". Ker je jasno, da vsa podjetja nimajo enakih pogojev in da nekatera izmed njih ne morejo izplačati niti ene dodatne plače na leto, ta izjava lahko pomeni samo eno: da narodni odbori vzamejo onim podjetjem, ki imajo preveč, da lahko dajo onim, ki imajo premalo. Tako bi si človek lahko tudi razlagal obljubo v dolgoročnem gospodarskem načrtu (1957-61), da bodo plače in mezde vsako leto automatično povišane za sedem odstotkov... A to bo možno doseči samo z obdavčenjem uspešnih podjetij - kar bo ubilo iniciativo in jih izpremenilo v neuspešna. Tako bodo Titovci ponovno stali na začetku kroga...

Jugoslovanska elektroindustrija ima 50 podjetij, katerih proizvodnja je za sedemnajstkrat večja kot pred vojno. Toda ta podjetja ne delajo s polno kapaciteto, ker jim primanjkuje okrog 1.500 inženirjev in 4.000 tehnikov. Trenutno jih imajo samo 750 in 34.000 delavcev.

Precej podobno stanje vlada v rudnikih. Od 82 premogovnikov samo 24 jim ima rudarskega inženirja. Ker je v rudarstvu "dodatnih plač" manj kot v drugih gospodarskih vejah, delavci na veliko zapušča jo rudnike. Lansko leto n.pr. so večerne šole izšolale 2.500 "visokokvalificiranih" rudarjev, a 1.400 jih je medtem zapustilo rudnike in šlo v druge zaposlitve.

Eden izmed tistih, ki niso vedeli, kako se bodo dogodki v kratkem zasukali, je bil tudi Vsevolod Retivoj, predsednik centralnega odbora strojnih delavcev Sovjetske zveze, ki je obiskal Jugoslavijo začetkom aprila. Pri svojem odhodu je izjavil, da se je "prepričal", da je delavsko samoupravljanje v Jugoslaviji "docela upravičilo svoj obstoj". Dejal je, da jugoslovanski delavci često izdelujejo čudovite stvari s starimi stroji in lahko izdelki jugoslovanskih kovinskih podjetij uspešno tekmujejo z izdelki razvitih kapitalističnih dežel. A to, je dejal Vsevolod, je "posledica delavske samouprave"

29.aprila je začel poskusno delovati prvi jugoslovanski atomski reaktor v Vinči. Drugi reaktor bo montiran do konca leta. Z njim bo potem možno proizvajati izotope, ki jih sedaj uvažajo.

V Ljubljani so nedavno dokončali montažo aparatov, ki vsebujejo radioaktivni kobalt v jačini 308 kurijev. To je doslej najmočnejši radioaktivni vir v Jugoslaviji in ga bodo uporabljali v raziskovalne namene, kakor tudi za uporabo izotopov v poljedelstvu, medicini, kemični industriji in prehranjevalni industriji.

DIPLOMATSKA SLUŽBA: Mita Miljković je postal veleposlanik v Grčiji. Miljković je bil doslej direktor lista POLITIKA in je nadomestil Mišo Pavičevića, ki je postal tajnik glavnega odbora jugoslovanskih sindikatov (sic!).

Branko Drašković, dosedanji šef za informacije v sekretariatu za zunanje zadeve, je postal veleposlanik na Nizozemskem. Njegovo mesto je prevzel Jakša Petrić, ki bo odšlel držal znane petkove tiskovne konference.

Mitja Vošnjak, dosedanji konzul v Trstu, je postal poslanik v Vzhodni Nemčiji.

Jožeta Brileja je na položaju glavnega stalnega jugoslovanskega delegata v Združenih Narodih nadomestil Dobrivoje Vidić, bivši svetnik ambasade v Londonu, veleposlanik v Burmi in Moskvi ter državni podtajnik za zunanje zadeve. Obenem je tudi član nadzorne komisije Zveze Komunistov. Star je 40 let.

Jugoslavija je postala članica odbora, ki bo nadzoroval poslovanje Visokega Komisarja Z.N. za begunce.

TRGOVINSKI STIKI: Trgovski sporazumi podpisani v zadnjem mesecu: Čile, Brazilija, Grčija. Razgovori o trgovini in gospodarskem sodelovanju so se vršili z Burmo, Italijo, in Ekvadorjem. Poseben plačilni in trgovski sporazum je bil dosežen s Paragvajem. Z Indonezijo je bil sklenjen sporazum o mešanih trgovskih podjetjih za prodajo jugoslovanske robe v Indoneziji. Indonezija bo tudi uporabljala Reko kot svojo uvozno luko za Jugoslavijo in Evropo.

V Beogradu se je vršil prvi jugoslovanski mednarodni obrtniški velesejem, na katerem so razstavljala številna tuja podjetja.

RAZNO: Napovedali so Titov obisk Sudanu in Poljski. - Prvomajske parade bodo odslej prirejali na "Dan borcev" 4. julija. - Vse osebje ameriške vojaške pomoči je zapustilo Jugoslavijo do konca marca. - Letalska služba je vzpostavljena s Švedsko in Čehoslovaško. (IS)

RAZGLEDI

DRŽAVLJANSKA VOJNA V SRBIJI (1941-1945): (Bor. M. Karapandžić, Cleveland, Ohio, U.S.A. - tiskano v Münchenu, 1958, 488 str.) je nova zborniška zgodovina, po vsebini slična knjigi zborniškega Boška N. Kostića "ZA ISTORIJU NAŠIH DANA" (tiskano l. 1949).

Pisec imenuje svoje delo "dokumentirano zgodovino". V knjigi je res mnogo "dokumentov" - takih ki govore v prid tezi, ki jo zastopa pisec. Vse to je, po običaju zborniških zgodovinarjev, zmes izbranih "dokumentov", verskih pridig, solzne sentimentalnosti in dokazovanj, da so zborniški edino pošteni, hrabri, polni vrlin.

Med "dokumenti", ki govore v prid zborniške teze, se nahajajo poleg zborniških del tudi članki ustaškega poveljnika Favelića, srbskega generala Svetomira Djukića (sedanjega sodelovalca dr. Milana Stojadinovića), arhivi Srbskega dobrovoljskega korpusa (Ljotićevci) in podobni, pa tudi tisti dokumenti zborniških nasprotnikov, ki izgledajo, kot da govore v prid zborniške.

G. Karapandžić je začel pisati svojo "dokumentirano zgodovino" z gotovim namenom. On je v naprej razdelil ljudi, ki so sodelovali pri dogodkih, v glavnem na pet skupin in po tej razdelitvi izbiral "dokumente" da dokaže, da je edino taka razdelitev mogoča in da je edino tako tolmačenje dogodkov mogoče. Prvo grupo tvorijo seveda Zborniški, katerim se na čelu nahaja pokojni Dimitrije Ljotić. Pisecu je uspelo "dokazati", da je bil Dimitrije Ljotić ne samo svetnik, temveč tudi izredno moder prerok, katerega ni nihče hotel poslušati. Njegova politična vojska pa je bila najhrabrejša, najbolj disciplinirana skupina ljudi na Balkanu, vodena po komandantih ki niso bili mnogo manj modri in sposobni od samega Ljotića. V to prvo skupino šteje pisec tudi Nemce, ki bi bili krasni ljudje, če bi ne bili izzvani od raznih neodgovornih, protinarodnih elementov. Američani, Britanci in zapadni zavezniki vsaj danes priznajo napake, katere so naredili možje na vodilnih položajih in razni komandanti na bojiščih. Zborniški, od Ljotića do poslednjega vojaka njegove politične vojske, niso nikdar naredili kako napako za časa vojne, a če so jo že naredili, to ni bila njihova krivda. Škoda, da ni Dimitrije Ljotić vodil svetovno vojno!

Drugo skupino, po pisecu, tvorijo ljudje kot Nedić, Rupnik in podobni. Oni so bili na pravem potu in če bi le v vsem poslušali Ljotića, bi bila stvar popolnoma v redu. Tako pa, ker niso poslušali Ljotića, so seveda morali delati napake. V tretjo skupino zborniškega g. Karapandžić prišteva Dražo Mihailovića, Damjanovića, Jevdjevića, Djujića itd. Vsi ti so bili strahovito zmešani ljudje, s katerimi je imel Ljotić mnogo težav, ker so zelo redko ali pa nikoli sprejeli njegove nasvete. Četrto skupino tvorijo ustaši in Anglo-američani, a v peto in poslednjo skupino našteva pisec komuniste, Sovjetsko zvezo in nesposobne, pokvarjene, neumne jugoslovanske politike in jugoslovanske emigrantske vlade. Ko je pisec tako v naprej postavil celo stvar, potem mu ni bilo težko najti odgovarjajoče "dokumente", temu dodati malo svoje domišljije, pa tako napraviti "dokumentirano zgodovino".

Za nas je mogoče zanimivo poslednje poglavje knjige: "Nacionalna fronta v Sloveniji", kjer je vojno-politični Ljotićev genij prišel do polnega izraza! Kot trdi pisec, je Slovenski narodni odbor pozval Ljotićevce v Slovenijo, da bi pod njihovo in slovenskih domobrancev zaščito mogli "izvršiti svoje zgodovinsko dejanje: proglašenje Slovenije kot sestavni del Jugoslavije" (str. 418). Pisec se čudi "vodilnim slovenskim ljudem, ki so zares bili prava slika močnatosti in junaštva", z enostavnega razloga, ker so sprejeli premodne nasvete Dimitrija Ljotića. "Na političnem polju je Ljotić v Sloveniji napravil sledeče: stopil je v zvezo z vsemi vodilnimi slovenskimi javnimi in kulturnimi delavci; prišel je v stik s Slovensko ljudsko stranko, liberalno stranko, z Gosarjevo skupino in z mladimi klerikalci, z vodilnimi duhovniki, s škofom dr. Gregorjem Rožmanom na čelu, ki so bili anti-komunistično in jugoslovansko nastrojeni; uspelo mu je povezati vse skupine in doprinesti, da se osnuje Narodni odbor za Slovenijo kot najvišje politično telo na slovenski rodni grudi; izdelal je načrt, po katerem naj bi Narodni odbor v pravem trenutku proglasil Narodno državo Slovenijo kot sestavni del svobodne in demokratsko urejene Jugoslavije. To je bila krona Ljotićevega delovanja v Sloveniji,

ker je Narodni odbor v vsem postopal po zamisli Dimitrija Ljotiča! (Str. 424)

Tretjemajski proglas l. 1945 je potemtakem bilo delo Dimitrija Ljotiča, ki mu je kot izgleda šele v Sloveniji, pod zaščito Nemcev, uspelo ustvariti svojo življenjsko ambicijo: da bo glavni producent ogromne narodne drame, oziroma genialni slikar, kateremu se je prvič nudila prilika, da na ogromno platno iznese svoje fantastične ideje, uverjen da ustvarja nekaj veličanstvenega. Tragično, pa tudi komično je, da niti on niti ostali zborashi niso takrat videli niti danes še ne morejo uvideti, da je sodelovanje Mihailovića, Damjanovića in ostalih z njimi bila le neznatna taktična poteza, ne pa privzem Ljotiča za vrhovnega "vojno-političnega" voditelja. Za zborash pa je to bila poslednja slamica, za katero so se hoteli ujeti, da zlezejo iz blata, v katero so padli z svojim sodelovanjem z okupatorjem.

Če tolmačenja g. Karapandžića o dogodkih v zvezi z Narodnim Odborom za Slovenijo in proglasom "prvega slovenskega parlamenta" vzamemo kot približno točna, potem sploh ni nikakega razloga, radi katerega naj bi sedanji Narodni odbor za Slovenijo v Ameriki slavil 3. maj, kot nekak izreden, zgodovinski dogodek. Po piscu je bila Ljotičeva ideja, da se ustanovi slovenska država, kot sestavni del Jugoslavije; da se ona brani od komunistov; da se pokliče kralj v Slovenijo in da zavezniki priznajo obstoj te države (Nemci so jo verjetno priznali!). Zato je bil potreben proglas, toda vse gornje je padlo v vodo po krivdi drugih. Iz slovenske države je hotel Ljotič voditi ofenzivo proti Titu (s pomočjo Anglo-američanov, seveda) in tako počasi osvoboditi celo Jugoslavijo. Po mišljenju zborashkega zgodovinarja so ljudje, ki so to hote ali nehote onemogočili, največji zločinci. On je uverjen, da bi se v Sloveniji in Jugoslaviji, če bi poslušali Ljotiča, ponovil primer Grške - da bi Churchill ali pa nekdo drugi, priletel v Slovenijo in preprečil da postane Jugoslavija komunistična. To trditi danes, ko obstojajo Churchillovi spomini, kakor tudi drugih anglo-ameriških politikov, je naivnost ali pa namerno laganje emigracije. Tretjemajski proglas iz l. 1945 se mora potemtakem smatrati edino kot propagandni akt, s katerim se je hotelo v tedanjem času nekaj doseči. V tem se ni uspelo, a vkljub temu še vedno vidimo gotove slovenske politike v emigraciji, da slave 3. maj kot nekaj izrednega. To delajo le, da preko 3. maja slavijo sebe.

Velika je sreča, da je Ljotičeva ideja padla v vodo - da so mnogi Srbi v Sloveniji (nasprotno od "slovenskih vodilnih ljudi") poznali Ljotiča in se niso ozirali na njegove fantazije. Mogoče je sreča za slovenski narod tudi to, da je Ljotič nekako ob tistem času padel, tako da ni bil njegov fantastičen načrt niti v najmanjši meri uresničen. Danes si lahko zamišljamo, kakšne žrtve bi pretrpel slovenski narod, kakor tudi srbski borci v Sloveniji, če bi Slovenija postala bojišče, kjer bi se Ljotičevci, četniki, domobranci in slovenski narod znašli med dvema ognjema: z juga Titovi partizani podprti z Rdečo armado, a s severa anglo-ameriške sile, ki bi morale pomagati svojim zaveznikom: Titu in Sovjetom. Če se danes želi slaviti 3. maj, potem ga je treba slaviti v obliki zahvale, da se je slovenski narod, kljub "vodilnim ljudem" izognil strahovite katastrofe.

Narobe bi bilo reči, da knjiga g. Bor. N. Karapandžića ni koristna oziroma škodljiva. Vsaka zgodovina, četudi "dokumentirana", pisana od kogar koli v emigraciji, je zelo koristna za bodoče znanstvene, nepristranske zgodovinarje, čeprav bodo imeli ogromne težave, v kupu tendencioznosti najti prava dejstva. Vseeno je pa bolje, da imajo tako tendenciozno snov kot pa nobene.

B. Simonič

.....

GLAS IZ KOROŠKE

Zaradi želja mnogih koroških Slovencev, da bi se odtsranilo razdvojenost v slovenski manjšini, ki je razdeljena na dva politična tabora, kar tudi povzroča, da dobršen del Slovencev stoji ob strani, so pričeli z ustanavljanjem organizacije "Enotnost". V njenem pripravljalnem odboru je prof. Messner kot začasni predsednik in dr. Sienčnik kot začasni podpredsednik. Ta odbor je že začel prirejati sestanke po deželi in je celo padla znana Zwitterjeva "rdeča" postojanka v Bilčovsu. Odziv je bil doslej tako dober in napričakovan, da je upati, da bo organizacija potegnila za seboj ves teren. Ko poročam, se oba naša časopisa še nista upala napasti porajajočo se organizacijo.

(ks)

PISMO UREDNIKU

LEDVICE ALI PLJUČA? G.urednik! V članku "Vlade brez programa"(KT 226) je dr.Danes porabil precej časa v iskanju vzroka, zakaj pacientu ni pravilno delovala ena ledvica.V oboleli ledvici je našel precej parazitov, starih kamnov in drugih negativnih sestavin.V zavesti, da mu tega nobe = den ne more zanikati, je veselo vzkliknil:

"Glejte, to je vzrok, da pacient umira!"

"Kolega, ta trditev je pretirana," pripomni dr.Včeraj.

"Kako, prosim."

"Vaša ugotovitev je točna.Toda pacient ima poleg ostalega srce in dve ledvici.Smrt ne more nastopiti zaradi težke obolelosti ene ledvice."

"Vendar, ta bolezen je..."

"Kolega Danes, Vi ste posvetili vso pozornost le pregledu ene ledvice v vsem kompliciranem organizmu.Pri tem ste pozabili, prosim, oprostite, da Vas spomnim, da so trije tujci mazači Vašemu pacientu umrtvili srce..."

"Človek, kaj pravite, kje?"

"V operacijski sobi "Teheran"."

Dr.Danes lahko kolikor hoče pregleduje bolno ledvico, ki bi jo krstili - begunsko vlado.Druga zdrava ledvica, ki jo imenujemo ravnogorski odpor proti okupatorjem Jugoslavije, lahko deluje brezhibno.Ta druga ledvica lahko deluje s podvojenim naporom (ta podvojeni napor krstimo Centralni nacionalni komite) ter nadomesti prvo bolno ledvico.Toda, če srce - v našem primeru demokratična Jugoslavija - odvezamemo?!... Zdrava ledvica bo po zakonu inercije še nekaj časa z lastno močjo delovala in potem - ugasnila.

Brez povezanega študija srca-zdrave ledvice-obojele ledvice ni mogoče pravilno analizirati stanje pacienta Jugoslavije v dobi, o kateri je govora. Medtem pa KT 226 razpravlja edino le o problemu bolne ledvice in podobno iz tega lahko zaključimo, da je ta ledvica alfa in omega tragike Jugoslavije. Jugoslavija je bila, tako sem prepričan, razmesarjena v temi teheranske operacijske dvorane. V Teheranu so trije tujci mazači Jugoslaviji umrtvili srce.Na mesto srca so ji vstavili komunistično sesalko.Ta še dandanes sesa narodom Jugoslavije kri, zato svoboščine admirajo.Torej ni glavni vzrok tragedije "bolna ledvica" pač pa trije tujci-mazači.

Veliko ljudi živi le z eno ledvico.Tisti pa, ki so jim srce zamenjali s "pumpo", pa morajo ležati kot vsi težki bolniki.Edino upanje na ozdravitev je v tem, da začne srce znova delovati, torej da umetno črpalko za vedno odstranijo.To pomeni: tako - ali tako! Ali bo srce zopet začelo delati, razume se s pomočjo skrbnega in stalnega masiranja, - ali pa bo pacient (demokratske množice narodov Jugoslavije) odmrli.

Miloš Ačin Kosta

Sodelavec D.P.pojasnjuje: "Vse je odvisno od tega, za katero diagnozo se odločite. Po mojem mnenju so odpovedale pljuča in ne ledvica in zato je potem odreklo tudi srce. Z drugimi besedami: usoda Jugoslavije je bila zaigrana najprej politično in ne vojaško.Poraz na bojišču je bila nujna in logična posledica, ker so jugoslovanske vlade najprej izgubile politično bitko. Naš položaj bimogel - vsaj teoretično - biti drugačen, čene bi bili tako odvisni od pljuč v inozemstvu (vzemimo Titov primer). Toda kakor hitro smo se 1941.vezali na politična pljuča v Londonu - na jugoslovansko vlado in kralja Petra - potem je bilo nujno, da smo z nji mi uspeli ali propadli. Naj že nosijo trije tujci mazači kakršnokoli odgovornost za razvoj dogodkov, neizpodbitno dejstvo je, da naše vlade ob pomanjkanju enotnosti in programa niso dajale političnih smernic do movini ampak so zapravljele v velikanski meri čas v intrigah in preprih za oslovo senco, ne da bi dojele, da prihajajo novi časi in z nji mi nove naloge." - Ur.KT.

KLIC TRIGLAVA izhaja okoli 20.v mesecu in ga izdaja "Slovenska Pravda". Njeno mišljenje predstavljajo samo oni prispevki, ki so podpisani od izvršnega odbora. - Naš naslov: BM / TRIGLAV, LONDON W.C.1.